

Csángó magyarok

Nem a bukovinai visszatelepített csángókról, hanem arról a tizenötezer csángó magyarról akarok pár sort írni, kik Brassó vármegye 10 magyar községében tengetik életüket. Mert tengés az életük idehaza. Ha boldogulni akarnak - ők boldogulásnak tekintik -, vonulnak ki Romániába: jobb kenyérkeresetre, szabadabb életre.

Pirulunk leírni, de fájdalom, úgy van, a csángó leány siet teherbe esni, hogy mint dajka 15-20 fr-ot keressen havonként Romániában. Elszorul a szívünk, ha látjuk - és sajnos látnunk kell -, hogy a csángó leányok majdnem kivétel nélkül 14-15 éves koruktól kezdve Romániában keresik boldogulásukat. Az ifjú csángó pár első útja Romániába vezet: de nem nászút ez, hanem a kenyérkereset kényszerű útja. És e kivándorlás veszesebb minden más kivándorlásnál. Mert itt az elnemzetietlenedés, az eloláhosodás veszélye fenyegeti e népet.

Itthon is románok között lakik; mert az úgynevezett csángó magyar falvak lakosságának több mint 1/3-ada román. És a Romániába bevándorolt magyar csángó, ha ott ül évekig és visszajön - oh de hányan vannak, kik soha vissza nem térnek! - már megtanulta a román nyelvet, eltanulta azok szokásait és eltanulta főleg azok hibáit. Ne csodálkozzunk azután, ha e népnek ellenálló ereje csökken, s a falvakban folyton gyarapodik az oláhság.

Segíteni kell e nép sorsán, baján! Meg kell gátolni Romániába való kivándorlását! De hogyan? Ezer a módja annak; mert bár földje kevés van e népnek, vannak olyan tulajdonságai, melyeket ha itthon érvényesítene, itt is boldogulhatna.

Van e népben páratlan szorgalom és kitartás, van munkakedve, élelmessége, s bár a sok nyomorúság, s a múltban a szászok függő helyzete, ma a Romániában való gyakori tartózkodás némileg megrontotta e nép erkölceit is; egy-két nemzedék ezt is levetkőzné. És van e népnek, s főleg volt a múltban egy kítűnő tulajdonsága; nyelvéhez való ragaszkodása, hazája iránti törhetetlen hűsége és lelkes áldozatkészsége. Ebben kell e népet megtartani, ezért nem szabad azt veszni hagyni. Kevés földjén, belterjes, kerti gazdaságra szoktatni, állattenyésztését fejleszteni; azután meglevő szövő-, fazekas-, faragászati, építészeti stb. iparát felkarolni és versenyképesé tenni, ez volna a feladat, melyet az Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület (EMKE), és annak e vidéken a Hétfaluban fennálló választmánya - egyéb üdvös kulturális tevékenysége mellett - szintén megoldani, vagy legalábbis a megoldásra előkészíteni hivatott.

A tíz éves évforduló alkalmából időszerűnek tartottam felhívni az EMKE híveinek figyelmét erre a hazánk délkeleti sarkán élő magyarságra. Hiszem, hogy felszólalásomnak legalább annyi eredménye lesz, hogy az érdeklődés és figyelem felébred e 15 ezernyi csángó-magyar nép iránt. Megérdemli e nép, hogy tegyük érte!

(Brassó)

* * *

Az EMKE tordai emlékkönyvébe

Kapácsy Dezső

*Győzelemre segíteni
Az EMKÉnek szent zászlaját
Minden magyar szálljon síkra
Aki szereti a hazát...
És emeljük ezt a zászlót
Magasabbról magasabbra –
Így segítjük nemzetünket
Küzdelméből diadalra!*

(Eger)

* * *

Fővárosi Örmény Klub 2006. augusztus 17, 17 óra

Magyarok Háza, Budapest

Filmvetítés:

Passió

című film megtekintése